

Plan for et trygt og godt
skolemiljø for alle elever i Østre
Toten kommune

27.04.2020

Østre Toten
kommune

Innhold

1.	INNLEDNING.....	3
2.	DEFINISJONER	5
3.	FOREBYGGENDE OG HOLDNINGSSKAPENDE ARBEID	6
4.	AVDEKKING OG HÅNDTERING AV KRENKENDE ATFERD	9
4.1	Skolen i Østre Toten har følgende rutiner for å avdekke krenkende adferd og mobbing: ..	10
4.2	Skolen i Østre Toten har følgende rutiner for å håndtere krenkende atferd og mobbing: ..	11

Tegning fra Vilberg skole

Innledning

Alle elevene i skolen i Østre Toten skal ha et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring. Elevene skal oppleve tilhørighet og inkludering. Dersom noen utsettes for krenkende ord eller handlinger som mobbing, diskriminering, vold, rasisme eller utestenging, har skolen plikt til å sette i gang tiltak for å stoppe dette. Det er nulltoleranse mot mobbing og krenkende atferd. Grunnskolen i Østre Toten har utarbeidet denne planen som beskriver de tiltak skolene legger vekt på i arbeidet for et trygt og godt skolemiljø for alle elever. Planen bygger på Opplæringsloven, Læreplanverket for Kunnskapsløftet og FNs Barnekonvensjon.

Fra Opplæringsloven § 9 A-2 Retten til eit trygt og godt skolemiljø:

«Alle elevar har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, trivsel og læring.»

Fra overordnet del – verdier og prinsipper for grunnopplæringen – 2.5.1:

«.....skolen skal gi elevene kompetanse som fremmer god psykisk og fysisk helse, og som gir muligheter til å ta ansvarlige livsvalg. I barne- og ungdomsårene er utvikling av et positivt selvbilde og en trygg identitet særlig avgjørende.»

Fra FNs barnekonvensjon Kap 3: Handlinger som angår barn som foretas av myndigheter og organisasjoner skal først og fremst ta hensyn til barnets beste. ***Kap 12:*** Barnet har rett til å si sin mening i alt som vedrører det og barnets meninger skal tillegges vekt.

Fra Meld. St. 6 – 2020 - Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO. «Alle barn fortjener en god start. Barn og unge skal oppleve å lære, leke, utvikle seg og mestre. Trygge rammer er viktig. Trygge barn som trives, lærer bedre.»

Planen omhandler elevenes psykososiale miljø og bygger på følgende prinsipper

Forebyggende og holdningsskapende arbeid	Det kontinuerlige og systematiske arbeidet som gjøres på skolene for at elevene skal trives og føle tilhørighet og for å forebygge krenkende atferd. Skolene skal øke sin kompetanse på og jobbe for et inkluderende skolemiljø
Avdekking	Metoder og rutiner som skolen har for å avdekke at elever blir utsatt for krenkende ord eller handlinger
Håndtering	Tiltak og rutiner for å håndtere og stoppe krenkende atferd mot andre

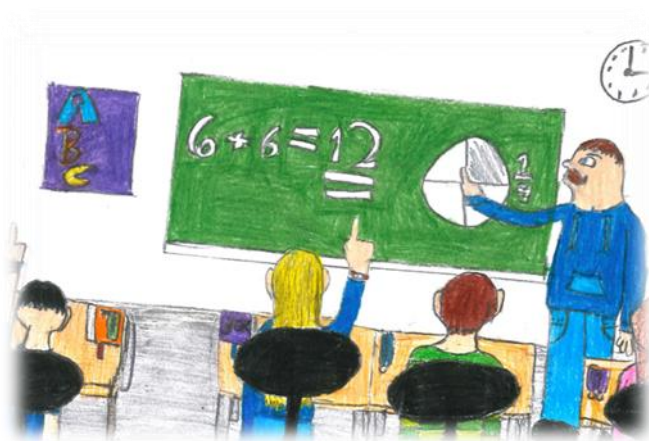
Tegning fra Kapp skole

Definisjoner

Krenkende atferd: Krenkende atferd er en fellesbetegnelse på alle former for atferd som uoverlagt eller tilsiktet rammer andre mennesker fysisk eller psykisk. Krenkende atferd kan skje som enkelthandling eller som gjentatte handlinger. Krenkende atferd er handling som utføres uten respekt for andres integritet. Elevens subjektive opplevelse av det psykososiale miljøet skal vektlegges.

Krenkende atferd kan være:

- **Mobbing** som betyr psykisk og/eller fysisk vold rettet mot et offer, utført av enkeltpersoner eller grupper. Mobbing forutsetter et ujevnt styrkeforhold mellom offer og plager, og at episodene gjentas over tid.
- **Utestenging** som betyr at noen blir holdt utenfor en gruppe eller klasse.
- **Vold** som innebærer at noen bruker fysisk/psykisk makt for å skade andre.
- **Rasisme** som innebærer at noen blir forskjellsbehandlet eller plaget, for eksempel fordi de har en annen hudfarge eller snakker et annet språk.
- **Diskriminering** som betyr at en person blir dårligere behandlet eller trakassert, for eksempel på grunn av kjønn, funksjonsevne, tro, hudfarge, opprinnelse eller andre forhold.
- **Digital krenkelse** som betyr at noen bruker digitale verktøy til å sende og spre krenkende meldinger eller bilder av en person/situasjon, ved hjelp av f.eks. internett, mobil, sosiale medier, spill etc.

Tegning fra Hoffsvangen skole

Forebyggende og holdningsskapende arbeid

Fra Opplæringsloven § 9 A-3 Nulltoleranse og systematisk arbeid

«Skolen skal ha nulltoleranse mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering.

Skolen skal arbeide kontinuerleg og systematisk for å fremje helsa, miljøet og tryggleiken til elevane, slik at krava i eller i medhald av kapitlet blir oppfylte. Rektor har ansvaret for at dette blir gjort.»

Skolen skal i samarbeid med de foresatte bidra til at elevene utvikler sosiale ferdigheter som samarbeid, selvhevdelse, selvkontroll, ansvar og empati for andre. Sosial kompetanse kan læres og må sees i sammenheng med den faglige kompetansen. Elever som ikke har gode sosiale ferdigheter, kan bli ensomme og falle utenfor fellesskapet. Å utvikle den enkeltes sosiale ferdigheter blir derfor en viktig del av skolens arbeid med å forebygge mobbing og krenkende adferd.

Et trygt og godt skolemiljø kan ikke bare defineres som et miljø med fravær av mobbing og trakassering. Skolemiljøet skal fremme helse, trivsel og læring. Dette fordrer noe mer. Elevene skal føle seg inkludert i fellesskapet, de skal oppleve mestring og de har noe å bidra med til fellesskapet. Skolene skal gjøre aktive tiltak for å gi alle elever opplevelsen av å være inkludert.

Skolen skal ha en bevisst holdning til hvilke språkbruk som skal aksepteres. Et språk og en tiltaleform som preges av banne- og skjellsord skal ikke aksepteres som en «legitim sjargong» for barn og ungdom. En tøff og aggressiv språkbruk kan oppleves som utrygg, truende og krenkende.

I skolen i Østre Toten er det enighet om følgende strategier for forebyggende og holdningsskapende arbeid:

Dette gjennomføres på alle skoler hvert år:

- Krenkende atferd drøftes med de ansatte ved skolestart.
- Det systematiske arbeidet for et trygt og godt skolemiljø drøftes jevnlig i kollegiet
- Ordensreglementet gjennomgås i personalet og i klassene ved skolestart.
- Informasjon om elevenes skolemiljø og elevenes rettigheter gjøres kjent for foresatte.
- Elevenes skolemiljø og hvordan skolen jobber med dette er tema på foreldremøter hvert år. Foresatte informeres om barnets rettigheter og om

muligheten til å kontakte Statsforvalteren. Det informeres også om Mobbeombudet i Innlandet og hva de kan hjelpe med.

- Informasjon og samtale med elevene om deres rettigheter.
- Vikarer som kommer inn, må få opplæring om elevenes rett til et trygt og godt skolemiljø og hva dette betyr i praksis. De må også informeres om plikten til å følge med, gripe inn og varsle.
- Andre som har sin arbeidsplass ved skolen som renholdere, vaktmester, helsesykepleier og evt. andre, må få den samme opplæringen/informasjonen.

I tillegg er følgende punkter felles for alle skolene:

- Tydelig og involvert skoleledelse
- Fokus på god klasseledelse, der læreren er en tydelig, trygg og omsorgsfull leder for elevgruppa.
- De voksne skal tilrettelegge for et inkluderende fellesskap i undervisningen, i friminutter og i SFO.
- Det skal følges ekstra godt med på spesielt sårbare og utsatte elever.
- Fokus på positiv relasjonsbygging mellom voksen-elev og elev-elev.
- Skolen legger opp til et nært samarbeid med de foresatte.
- Elev- og foreldremedvirkning gjennom rådsorganene elevråd, FAU og SMU.
- Samarbeid med skolehelsetjenesten
- Elevenes skolemiljø er et kontinuerlig tema i personalet. Felles forståelse av «aktivitetshjulet» (vedlegg) er viktig for at alle skal håndtere dette likt. Dette må være et jevnlig drøftingstema på teamene og i felles kollegium.
- Elevenes skolemiljø er tema i elevrådet hvert halvår og er et jevnlig tema i klassene.
- Alle som jobber i skolen skal være godt kjent med aktivitetsplikten dersom de ser eller får mistanke om at noen blir utsatt for krenkende atferd.
- Gjennomføring og oppfølging av undersøkelser vedr. elevenes skolemiljø. Funn i undersøkelsene drøftes og nødvendige tiltak iverksettes.
- Fadderordning i barneskolen.
- Elevene har tilsyn fra voksne i undervisning, ved overganger og i friminutt.
- Samtalegrupper gjennomføres på alle skoler, av sosialfaglig personell og helsesøster.
- Lokale tiltak som fremmer sosiale ferdigheter, trygghet, inkludering og samhold på alle skoler.

I tillegg til det felles kommunale arbeidet for et godt skolemiljø for elevene, har vi følgende lokale tiltak vedskole:

Tegning fra Kolbu skole

Avdekking og håndtering av krenkende atferd

§ 9 A-4 Aktivitetsplikt for å sikre at elevar har eit trygt og godt psykososialt skolemiljø

«Alle som arbeider på skolen, skal følgje med på om elevane har eit trygt og godt skolemiljø, og gripe inn mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering dersom det er mogleg.

Alle som arbeider på skolen, skal varsle rektor dersom dei får mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø. Rektor skal varsle skoleeigaren i alvorlege tilfelle.

Ved mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø, skal skolen snarast undersøkje saka.

Når ein elev seier at skolemiljøet ikkje er trygt og godt, skal skolen så langt det finst eigna tiltak sørgje for at eleven får eit trygt og godt skolemiljø. Det same gjeld når ei undersøking viser at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø.

Skolen skal sørgje for at involverte elevar blir høyrde. Kva som er best for elevane, skal vere eit grunnleggjande omsyn i skolen sitt arbeid.

Skolen skal lage ein skriftleg plan når det skal gjerast tiltak i ei sak. (aktivitetsplan)»

Tegning fra Stange skole

Skolen i Østre Toten har følgende rutiner for å avdekke krenkende adferd og mobbing:

Dette skjer	Ansvarlig for oppfølging
Daglig kontakt med elevene	Alle ansatte/kontaktlærere
Elevsamtaler 2 ganger hvert år.	Kontaktlærer
Elevsamtaler ved behov	Kontaktlærer/sosialfaglig personell
Ikke anonyme undersøkelser vedr. det psykososiale miljøet. - F.eks. Spekter-undersøkelsen	Rektor/kontaktlærer/alle ansatte Kommunens rutiner for gjennomføring og oppfølging av Spekter-undersøkelsen skal brukes.
Elevundersøkelsen fra Udir – årlig. Resultatene drøftes med ledelsen, i lærerteamene, i klassene og i SMU.	Rektor/kontaktlærer
Bruk av varslingsrutiner ved observasjon om krenkende adferd. (Kan f.eks. være varslings skjema).	Alle ansatte/rektor
Jevnlig tema i personalet, klassene, elevrådet	Rektor/alle ansatte/kontaktlærer for elevrådet
Rutiner rundt tilsyn og hva de ansatte skal følge med på i skolemiljøet	Alle ansatte
Observasjoner i klasserommet Evt.bruk av veiledningsteamet i Oppvekst	Rektor/kontaktlærer/faglærer/

Tegning fra Totenviken skole

Skolen i Østre Toten har følgende rutiner for å håndtere krenkende atferd og mobbing:

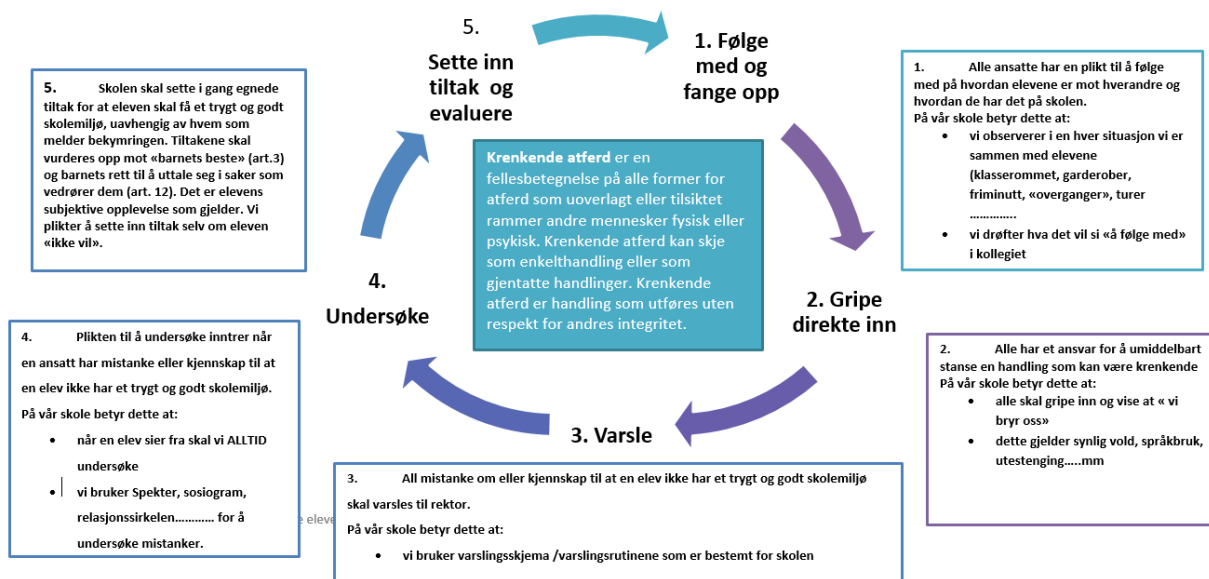
Dette skjer	Ansvarlig for oppfølging
En voksen får beskjed om (fra foresatte, eleven selv, fra andre elever eller voksne), oppdager eller har mistanke om at elever blir utsatt for krenkende atferd fra andre barn eller en voksen. Det samme gjelder når en undersøkelse/kartlegging viser at en elev eller elevgruppe ikke har et trygt og godt skolemiljø.	Den voksne skal om mulig gripe direkte inn og videre gi beskjed til skoleledelsen.
Etter at henstillingen kommer, starter skolen med å undersøke saken. Undersøkelser kan skje i form av • Observasjoner • Samtaler med den som føler seg krenket (anerkjenne disse følelsene) • Samtale med den eller de som står bak krenkelsen (samtale med en og en) • Samtaler med andre elever, ansatte på skolen • Samtaler/møter med foreldrene slik at de kan belyse saken fra sitt ståsted	Rektor Kontaktlærer til de berørte elevene Miljøarbeider/sosialfaglig personell Andre tilsatte ved skolen
Tiltak settes i gang. (Strakstiltak kan ha blitt satt i gang på et tidligere tidspunkt.) Det lages en aktivitetsplan der tiltakene blir beskrevet. Aktivitetsplanen kan knytte seg til en person (9A-4) eller en situasjon eller utfordring som omfatter flere. Tiltaksplaner kan gjelde for grupper.	Rektor Kontaktlærer(e) Miljøarbeider/sosialfaglig personell Elev og foresatte er med på å utforme/ må gjøres kjent med aktivitetsplanen.
Oppfølging av tiltak • Oppfølgingssamtaler (elever, foresatte) • Observasjoner • Loggføring • Evaluering	Kontaktlærere Miljøarbeider/sosialfaglig personell Andre ansatte (Ledelsen informeres fortløpende)

Videreføre tiltak og/eller iverksette andre tiltak dersom retten ikke er oppfylt	Rektor Kontaktlærer(e) Miljøarbeider/sosialfaglig personell
Dersom krenking ikke opphører skal andre eksterne parter inn i saken. Dette kan være PPT, helsetjenesten, barnevern, politi eller andre	Rektor
Hvis det er en voksen ved skolen som krenker eleven, vil dette bli en personalsak . Dersom en i skoleledelsen krenker elever, skal skolesjef varsles direkte av den som fikk mistanke om eller kjennskap til krenkingen.	Rektor Skolesjef
Vurdere om saken kan avsluttes.	Rektor

Tegning fra Nordli skole

DET SYSTEMATISKE ARBEIDET FOR SKOLEMILJØET VED _____ SKOLE

Østre Toten
kommune